

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 23 grudnia 2021 r.

Pozycja 195

POSTANOWIENIE

z dnia 19 października 2021 r.

Sygn. akt Ts 79/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Jakub Stelina,

rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej S.W. o zbadanie zgodności: art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383) w zakresie, w jakim dotyczy osób, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury wcześniejszej nauczycielskiej na podstawie art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. poz. 674, ze zm.), z art. 2 oraz art. 32 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

UZASADNIENIE

1. W skardze konstytucyjnej, wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 13 maja 2019 r. (data nadania), S.W. (dalej: skarżący) – reprezentowany przez pełnomocnika z wyboru – wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego:

Skarżący urodził się 14 kwietnia 1952 r. Decyzją z 8 września 2004 r. (znak: [...]) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. (dalej: ZUS lub organ rentowy) przyznał mu od 1 września 2004 r. (od ustania zatrudnienia) prawo do wcześniejszej emerytury nauczycielskiej.

W piśmie z 23 listopada 2017 r. skarżący wniósł do organu rentowego o przyznanie emerytury „powszechnej”, ze względu na osiągnięcie wymaganego ustawą wieku.

Decyzją z 18 grudnia 2017 r. (znak: [...]) ZUS przyznał skarżącemu prawo do emerytury od 1 listopada 2017 r, czyli od dnia w którym złożył wniosek. W decyzji tej wskazano także, że zawieszona będzie wypłata emerytury powszechnej i nadal wypłacana będzie emerytura nauczycielska, jako świadczenie bardziej korzystne dla ubezpieczonego.

Skarżący odwołał się od powyższej decyzji do sądu powszechnego, argumentując że przepis, w oparciu o który dokonano potrącenia kwot pobranych emerytur, czyli art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń

Społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1383; dalej: ustawa emerytalno-rentowa), jest sprzeczny z Konstytucją i nie powinien mieć zastosowania. W związku z powyższym, ustalenie wysokości emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, powinno nastąpić bez pomniejszenia podstawy jej obliczenia o kwoty uprzednio pobranej emerytury nauczycielskiej.

Wyrokiem z 6 czerwca 2018 r. (sygn. akt [...]) Sąd Okręgowy w Ś. utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję. Sąd ten stwierdził, że istota sporu sprowadza się do oceny, czy przy wyliczeniu wysokości emerytury według zasad kapitałowych należy odliczyć sumę kwot pobranej przez skarżącego wcześniej emerytury nauczycielskiej, do której miał prawo przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego. Zdaniem Sądu art. 25 ust. 1b ustawy emerytalno-rentowej należy stosować od dnia jego wejścia w życie, czyli od 1 stycznia 2013 r. Negatywne skutki działania tego przepisu nie powinny zaś sięgać wstecz. Oznacza to, że przy wyliczaniu emerytury z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego, można odliczyć kwoty wcześniej emerytury pobrane dopiero od 1 stycznia 2013 r. Natomiast niepomniejszenie emerytury kapitałowej o kwoty emerytur pobranych przez skarżącego od 1 stycznia 2013 r. byłoby sprzeczne z art. 25 ust. 1b ustawy emerytalno-rentowej. Mając powyższe na uwadze, sąd oddalił odwołanie skarżącego.

Powyższy wyrok został zaskarżony apelacją w całości, która została oddalona przez Sąd Apelacyjny w W. w wyroku z 19 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]).

2. Wraz z pismem Kierownika Sekretariatu Wydziału III Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z 4 października 2021 r. wpłynął do Trybunału Konstytucyjnego 11 października 2021 r. odpis wyroku Sądu Najwyższego z 6 maja 2021 r. (sygn. akt [...]) o uchyleniu wyroku Sądu Apelacyjnego w W. z 19 grudnia 2018 r. (sygn. akt [...]) oraz przekazaniu sądowi drugiej instancji sprawy do ponownego rozpoznania.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym, podczas którego Trybunał bada, czy odpowiada ona określonym przez prawo wymogom.

2. Zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK skarga konstytucyjna może być wniesiona w sytuacji, gdy sąd lub organ administracji orzekł ostatecznie o wolnościach, prawach lub obowiązkach skarżącego na podstawie aktu normatywnego, któremu w skardze zarzuca się niekonstytucyjność.

Jak podkreślił Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu pełnego składu z 4 grudnia 2000 r. o sygn. SK 10/99 (OTK ZU nr 8/2000, poz. 300) „konstytucyjne pojęcie «orzeczenia» o wolnościach, prawach lub obowiązkach jednostki obejmuje rozstrzygnięcia, które nakładają, zmieniają lub uchylają obowiązki albo przyznają, zmieniają lub znoszą uprawnienia”. Są to również orzeczenia, które „autorytatywnie stwierdzają istnienie obowiązku lub uprawnienia, jeżeli rozstrzygnięcia te mają znaczenie dla realizacji określonych uprawnień lub obowiązków jednostki”, a także „rozstrzygnięcia polegające na odmowie wydania jednego z wymienionych wcześniej rozstrzygnięć”. Istotą orzeczenia o wolnościach, prawach lub obowiązkach jednostki jest zawsze jego wiążący charakter, wyrażający się w powstaniu, zmianie lub zniesieniu obowiązków ciężących na określonych podmiotach (zob. również postanowienia TK z: 5 grudnia 1997 r., sygn. Ts 14/97, OTK ZU nr 1/1998, poz. 9; 17 lutego 1999 r., sygn. Ts 164/98, OTK ZU nr 4/1999, poz. 83; 24 li-

stopada 2004 r., sygn. Ts 57/04, OTK ZU nr 5/B/2004, poz. 300 oraz 18 grudnia 2018 r., sygn. SK 25/18, OTK ZU A/2018, poz. 82, a także wyrok TK z 10 lipca 2000 r., sygn. SK 21/99, OTK ZU nr 5/2000, poz. 144).

Charakter orzeczenia, o którym mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji, został sprecyzowany w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, zgodnie z którym skarga konstytucyjna może być wniesiona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana. Orzeczenie musi mieć zatem walor ostateczności. Złożenie skargi konstytucyjnej jest więc związane z bezskutecznym wyczerpaniem zwykłych środków zaskarżenia przewidzianych w stosownych przepisach proceduralnych. Przy tym forma prawomocnego orzeczenia wydanego przez sąd nie ma znaczenia, gdyż użyte w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK sformułowanie „inne ostateczne rozstrzygnięcie” ma tak szerokie znaczenie, że odnosi się do wszelkich innych niż wyroki orzeczeń sądowych (zob. postanowienia TK z 5 grudnia 1997 r., sygn. Ts 1/97, OTK ZU nr 2/1998, poz. 17 oraz 21 marca 2000 r., sygn. SK 6/99, OTK ZU nr 2/2000, poz. 66). Powyższe warunkowane jest tym, że instytucja skargi konstytucyjnej ma ze swej istoty charakter subsydiarny wobec innych środków służących ochronie praw i wolności konstytucyjnych (zob. postanowienie TK z 1 września 1998 r., sygn. Ts 97/98, OTK ZU nr 6/1998, poz. 104). Toteż w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego i w doktrynie prawnej stale akcentuje się, że skarga nie jest samoistnym środkiem prawnym, lecz środkiem ochrony wolności i praw, który może być wykorzystany dopiero wtedy, gdy w jednostkowej sprawie sądowej lub administracyjnej postępowanie zostało przeprowadzone i ostatecznie zakończone (zob. m.in.: przywołane postanowienie TK z 18 grudnia 2018 r., sygn. SK 25/18; Z. Czeszejko-Sochacki, *Sądownictwo konstytucyjne w Polsce na tle porównawczym*, Warszawa 2003, s. 275 i n. oraz cytowane tam wcześniejsze orzecznictwo Trybunału).

3. W rozpatrywanej skardze konstytucyjnej skarżący wskazał jako ostateczne orzeczenie o jego konstytucyjnych wolnościach i prawach wyrok Sądu Apelacyjnego w W. z 19 grudnia 2019 r. (sygn. akt [...]) oddalający apelację skarżącego od wyroku Sądu Okręgowego w Ś. z 6 czerwca 2018 r. (sygn. akt [...]), w którym oddalono odwołanie skarżącego od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 18 grudnia 2017 r. (znak: [...]).

Rzeczony wyrok z 19 grudnia 2019 r. został jednak uchylony, a sprawę przekazano Sądowi Okręgowemu w W. do ponownego rozpoznania wskutek uwzględnienia przez Sąd Najwyższy skargi kasacyjnej wniesionej przez skarżącego (wyrok z 6 maja 2021 r. (sygn. akt [...])).

W związku z powyższym wskazany przez skarżącego wyrok Sadu Apelacyjnego w W. – na skutek wyeliminowania go z obrotu prawnego – stał się *ex lege* bezprzedmiotowy i tym samym utracił walor ostatecznego orzeczenia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK.

W związku z powyższym – na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p.TK – należało postanowić jak w sentencji.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p.TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie siedmiu dni od daty jego doręczenia.

